

Tjänsteställe, handläggare
Regionkansliet, Tommy Larserö

Sammanträdesdatum
2021-02-18

Beteckning Er beteckning
Dnr: 20RS13165 Ku2020/01900

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se
ku.csm@regeringskansliet.se

Svar på remiss från Institutet för språk och folkminnen om Förslag till handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken

Bakgrund

Region Örebro län har fått möjligheter att lämna synpunkter på remissen från Kulturdepartementet där Institutet för språk och folkminnen (Isof) har utarbetat ”Förslag om handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken” (Ku2020/01900).

Remissens innehåll

Handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romska inleds med att det är i synen på sina minoriteter som ett samhälles demokratiska mognad framstår som allra klarast. I Sverige har vi fem erkända nationella minoriteter och lika många nationella minoritetsspråk. Sedan några decennier tillbaka har det juridiska skyddet för de nationella minoriteterna i Sverige, bland dem urfolket samerna, successivt förstärkts. Samhällets insatser för de nationella minoriteterna och språken har, efter sekler av försummelser, blivit fler och förbättrats utifrån vunna erfarenheter. Men situationen är ändå bekymmersam – inte minst gäller det framtidsutsikterna för de nationella minoritetsspråkens ställning som levande språk i vårt land. Att vidta kraftfulla och effektiva åtgärder från samhällets sida för att leva upp till de åtaganden som Sverige gjort gentemot sina egna invånare och mot världssamfundet är helt nödvändigt. Revitaliseringen av språken är en grund för hela minoritetspolitiken och Institutet för språk och folkminnen (Isof) har med entusiasm men också viss bävan inför uppdragets komplexitet tagit sin an uppgiften att ta fram ett handlingsprogram för fyra av de nationella minoritetsspråken. Detta arbete har bedrivits parallellt med Sametinget som har fått motsvarande uppdrag för de samiska språken.

Handlingsprogrammet består i en förslagsdel med inledande bakgrundsinformation. Förslagen presenteras tematiskt i sex kapitel. Det första kapitlet innehåller förslag som syftar till att öka allmänhetens medvetenhet och kunskap om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken. Kapitel två ger förslag på hur det praktiska revitaliseringsarbetet kan organiseras. Det tredje kapitlet uppehåller sig vid utbildningssektorn, från förskola till universitet, medan kapitel fyra tar upp folkbildning och det livslånga lärandet. Kapitel fem ger förslag inom kulturområdet, inklusive medier och public service, medan det avslutande sjätte kapitlet handlar om de nationella minoritetsspråken i det digitala samhället. Varje kapitel innehåller ett övergripande mål, samt ett eller flera förslag till åtgärder.

Konsekvenser för regionerna

Några mål och förslag till åtgärder som föreslås har påverkan på regionerna. Nedan redovisas de mål och förslag som riktar sig bland annat till regionerna.

1. MÅL

Kunskapen om de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken är god i samhället. Viktig information om minoriteternas rättigheter och minoritetsspråkens revitalisering finns samlad i en informationsportal. Informationen är tillgänglig i ett användarvänligt format.

FÖRSLAG

- En informationsportal med samlad information om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken tas fram, drivs och utvecklas av den myndighet som av regeringen får informationsuppdraget om minoritetslagen.
- En obligatorisk webbutbildning för offentliganställda om de nationella minoriteternas språkliga och kulturella rättigheter tas fram och underhålls av den myndighet som av regeringen får informationsuppdraget om minoritetslagen.

2. MÅL

Myndigheter och andra aktörer inom den offentliga sektorn är medvetna om det ansvar för jiddisch och romska som följer av minoritetslagen (SFS 2009:724), och kan redovisa aktiva åtgärder som främjar och skyddar språken och dess talare.

FÖRSLAG

- Förvaltningsområden för jiddisch och romska etableras enligt nuvarande modell för statsbidrag. Förslag på vilka kommuner eller regioner som ska omfattas i ett första skede, samt vilka skyldigheter som ska följa av anslutningen, bör diskuteras och utarbetas i samråd med minoriteterna och berörda kommuner eller regioner.

3. MÅL

Regionala språkresurscentrum är etablerade och fungerar som lokala och regionala knutpunkter för samarbete, kontakt och inspiration i kommuners,

regioners och lokala aktörers språkfrämjande arbete. Språkcentrum är etablerade för alla nationella minoritetsspråk. Centrumen fungerar som en kunskapsresurs och ett aktivt stöd till organisationer som arbetar med revitalisering, samt till enskilda som vill återta sitt språk. Språkcentrumen arbetar med att stimulera användningen av språken och med att revitalisera de nationella minoritetsspråken.

FÖRSLAG

- Utvalda kommuner, kommunala samverkansorgan eller regioner tilldelas efter ansökan statliga medel för att etablera och driva språkresurscentrum på lokal eller regional nivå

Region Örebro läns bedömning

Region Örebro län anser att många av förslagen är kloka och förnuftiga även om det mesta av handlingsprogrammets mål och områden inte direkt berör regionernas uppdrag och åtagande.

Vad gäller de mål som har direkt bäring på regionernas åtagande och uppdrag finns tveksamhet huruvida metoden att etablera förvaltningsområden för jiddisch och romska skulle bli framgångsrik för utveckling av dessa minoritetsspråk. Kunskap om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken är viktiga och insatser behövs för att språken ska kunna hållas levande. Förslaget om en obligatorisk webbutbildning för alla offentligt anställda är inte rimlig i förhållande till andra viktiga områden för kunskapshöjande åtgärder inom offentlig verksamhet. Det måste vara respektive organisation/arbetsgivare som bedömer vilka utbildningar som anställda ska genomgå.

Region Örebro län förutsätter att de förslag på åtgärder som föreslås och som blir till åtagande för regionerna innebär att staten finansierar och svarar för den kostnadsökning som förslagets åtagande innebär för regionerna.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör